

KANSEN PAKKEN EN KANSEN CREËREN!

VERKIEZINGSPROGRAMMA

**PARTIJ VAN DE ARBEID
UTRECHT & VLEUTEN – DE MEERN**

2001 – 2006

Inhoudsopgave

Inleiding	Kansen pakken en kansen creëren!
H. 1	Wijkgericht werken
H. 2	Vleuten – De Meern
H. 3	Veiligheid
H. 4	Wonen
H. 5	Milieu, infrastructuur en leefomgeving
H. 6	Zorg en zekerheid
H. 7	Cultuur en sport
H. 8	Onderwijs
H. 9	Financiën

© PvdA-Utrecht, najaar 2000

PvdA-Utrecht
Postbus 230
3500 AE Utrecht
☎ 030 – 286 11 21
☎ 030 – 286 11 62
✉ pvda@utrecht.nl
🌐 www.pvda-utrecht.nl

Inleiding: Kansen pakken en kansen creëren!

Het gaat goed met Utrecht. Economisch gaat het steeds beter en de werkgelegenheid blijft groeien. De PvdA heeft hier de afgelopen jaren behoorlijk aan bijgedragen door een degelijk financieel beleid en het vormgeven van veel werkgelegenheidsprogramma's.

We kijken in dit programma echter niet achterom, maar vooruit. Immers, nog niet alle bestaande problemen zijn opgelost en bovendien dienen nieuwe problemen zich aan. De economische groei zorgt er bijvoorbeeld voor dat de druk op Utrecht steeds groter wordt. Utrecht moet een fijne stad zijn om in te wonen, leven en werken: de kwaliteit van de leefomgeving moet omhoog. De PvdA vindt daarom dat op het gebied van gezondheidszorg, verkeersmobiliteit, onderwijs en het milieu de komende jaren veel moet worden geïnvesteerd. Eerste vereiste en absolute prioriteit is voor ons echter dat de criminaliteit en de onveiligheid moeten worden aangepakt.

Voor de PvdA heeft altijd de emancipatie van mensen voorop gestaan. Dit heeft succes gehad: in wetten en regels is gelijkheid en individuele vrijheid bereikt. De PvdA wil deze verworvenheden beslist behouden. Maar constateert wel dat onze maatschappij zich op bepaalde punten naar een akelige vorm van vrijblijvendheid ontwikkelt. Sommige mensen laten zich door anderen niets meer zeggen. Zelfs niet als het om de meest normale waarden en normen gaat. Hierdoor durven we elkaar steeds minder te wijzen op afnemende waarden en normen. Dit zorgt bij veel mensen voor een onbehaaglijk gevoel.

De sociale binding tussen mensen moet weer worden hersteld. De PvdA vindt dat de gemeente en maatschappelijke organisaties kunnen helpen het onderlinge vertrouwen tussen mensen te bevorderen. De politiek moet voorwaarden scheppen waardoor sociale bindingen kunnen ontstaan. Zonder de inzet van bewoners is dit zinloos. Gelukkig zijn er veel voorbeelden in Utrecht van bewoners die initiatief willen en kunnen nemen. De PvdA vindt dat hier veel meer mee moet worden gedaan. De samenleving is krachtig. De toegenomen kennis en mondigheid van bewoners wordt onvoldoende erkend en bij lange na niet genoeg benut. Soms staat de overheid zelfs initiatieven in de weg. Daar moet absoluut verandering in komen. Goede plannen van buurtbewoners moet worden ondersteund. Belemmeringen voor buurtinitiatieven moeten worden weggenomen. Niet alleen de overheid moet hier alert op zijn. Als politieke partij wil de PvdA constant met bewoners in gesprek zijn om samen de verbeteringen te realiseren die nodig zijn.

Utrecht is er voor iedereen. Om dat geen loze uitspraak te laten zijn, moet er veel veranderen. Daar staat de PvdA voor. We zien heel veel mogelijkheden, maar die moeten wel benut worden: daarom wil de PvdA de komende periode kansen creëren en kansen pakken!

H. 1 Wijkgericht werken

Belangrijkste punten

- **Meer bevoegdheden voor de wijkcommissies**
- **Goede service van de gemeente, waaronder snelle afhandeling van klachten**
- **Investeren in computerkennis voor iedereen**

Meepraten en meebeslissen

Om een stad optimaal te besturen is betrokkenheid noodzakelijk. Veel mensen hebben goede ideeën, kennis en de wil daar wat mee te doen voor de samenleving. In het verleden is daar onvoldoende oog voor geweest, waardoor er afstand is ontstaan tussen de burgers en de Utrechtse politiek. Politici moeten beseffen dat het noodzakelijk is om gebruik te maken van de betrokkenheid van burgers bij hun stad. Deze mensen kennen hun woonomgeving namelijk het best. Ze kunnen daarom heel goed meepraten over politieke zaken die hun wijk en stad aangaan. Om de burgers mee te laten beslissen moeten de gemeente en de politieke partijen hen veel actiever betrekken bij politieke besluitvorming. Het resultaat van deze actieve deelname is dat de politiek betere beslissingen neemt die door een grotere groep bewoners gedragen wordt. Om die reden heeft de PvdA al jaren gepleit om wijkgericht te werken en daar is al een goed begin mee gemaakt in Utrecht. Wijkgericht werken betekent dat de politiek zich voor een belangrijk deel afspeelt in de eigen buurt.

Als één van de eerste steden in Nederland en op initiatief van de PvdA heeft Utrecht een begin gemaakt met deze manier van werken. Het wijkbureau is een grotere rol gaan spelen in de wijk en is veel meer dan voorheen het gezicht van de gemeente ter plaatse. Om het wijkgericht werken meer vorm en een vaste plaats te geven in Utrecht is in het voorjaar van 2000 de nota 'Betrokken Stad' geschreven. Hierin staan voorstellen beschreven waar de PvdA al jaren voor heeft geijverd en die alle Utrechters nog actiever en directer betrekken bij de politieke besluitvorming in Utrecht. Vooral waar het zaken betreft die de eigen wijk aangaan. Sommige voorstellen uit de nota zijn inmiddels uitgevoerd, zoals de invoering van het **Correctief Referendum**, dat de Utrechtse bevolking in bepaalde gevallen de kans geeft om een voorgenomen besluit van de gemeenteraad te herroepen. Dit jaar is het **Recht van Initiatief** van kracht geworden. Dit geeft een groep van minimaal 25 mensen het recht om gezamenlijk – en zonder tussenkomst van een raadslid of ambtenaar - plannen voor hun straat, buurt of wijk in te dienen bij de gemeenteraad. Deze worden dan met voorrang behandeld. Van dit recht wordt inmiddels ook al enthousiast gebruik gemaakt.

In twee wijken, Noordoost en Zuidwest zijn proefprojecten van start gegaan om de contacten tussen de gemeente en de burgers te verbeteren. De PvdA vindt dat deze projecten in meer wijken navolging verdienen. In deze twee wijken zoekt de gemeente actief de burgers op. De wijken worden op verschillende manieren benaderd om zo veel mogelijk mensen mee te laten doen. In Noordoost stimuleert de gemeente een internetdiscussie en in Zuidwest worden mensen op straat aangesproken. De proefprojecten gaan de PvdA nog niet ver genoeg. Burgers moeten daadwerkelijk kunnen gaan meebeslissen over het verdelen van budgetten. De wensen van bewoners moeten zwaarder gaan wegen dan financiële systematieken. Er moet bijvoorbeeld gekozen worden voor een speeltuin als dat is wat de buurt wil.

De PvdA is nu geen voorstander van stadsdeelraden voor Utrecht. Wel moeten wijkbewoners steeds meer invloed kunnen uitoefenen op de wijze waarop het geld in hun wijk besteed wordt aan welzijn, onderwijs, wijkbeheer, leefklimaat en investeringen.

De positie van de wijkbureaus moet hiertoe verder versterkt worden zodat het wijkbureau steeds meer het aanspreekpunt wordt voor wijkbewoners. Door middel van een breed samengestelde wijkadviesgroep moet uw idee, mening en voorstel over de prioriteiten bij de inzet van mensen en middelen een belangrijke plaats krijgen. Helaas komt het nog steeds te vaak voor dat toezeggingen of klachten blijven liggen of dat afspraken niet tijdig nagekomen worden. De PvdA wil er voor zorgen dat de gemeente klantvriendelijker gaat werken zodat toezeggingen tijdig nagekomen worden en dat mensen altijd nauwgezet geïnformeerd worden. De inbreng die mensen hebben mag niet verloren gaan.

Met als uitgangspunt een verdere decentralisatie van bestuur en besluitvorming op basis van de opgedane ervaring van meer dan tien jaar wijkgericht werken, stelt de PvdA voor dat de gemeente binnen twee jaar met een uitgewerkt plan komt voor de benodigde hervorming van de bestuurlijke organisatie. Verbetering van de dienstverlening aan de burger is daarbij één van de belangrijkste doelen.

Wijkservicecentra

Niet alleen de beleidsbeïnvloeding moet meer plaatsvinden in de eigen woonomgeving, maar ook voor allerlei gemeentelijke diensten moet een Utrechter terecht kunnen in zijn eigen wijk. Denk bijvoorbeeld aan het vernieuwen van parkeervergunningen en dergelijke. Hiervoor ontwikkelen de huidige wijkbureaus zich tot zogenaamde wijkservicecentra, waar wijkbewoners terecht kunnen voor zaken waarvoor ze vroeger naar het stadhuis moesten. De dienstverlening vanuit deze centra gaat uit van de vraag van de burgers. In de wijkservicecentra kunnen ook niet-gemeentelijke organisaties een plek krijgen. De PvdA denkt daarbij aan woningbouwverenigingen, maatschappelijke dienstverlening, de ouderenadviseur of bijvoorbeeld de thuiszorg.

In de wijken Noordoost en Zuidwest en in Vleuten-De Meern lopen op dit moment proefprojecten met de wijkservicecentra. In Vleuten-De Meern blijft de dienstverlening gehandhaafd. Uiteindelijk gaan deze proefprojecten ook in alle andere wijken van Utrecht van start.

Informatie

Om de burgers politiek volwaardig mee te laten doen, vindt de PvdA het van groot belang dat de burgers over voldoende informatie beschikken. Nu staan burgers vaak nog op een kennisachterstand vergeleken met andere betrokkenen in het politieke besluitvormingsproces. Dit kan en moet beter. De gemeente Utrecht moet burgers actiever voorlichten en ze bovendien met raad en daad ondersteunen bij het deelnemen aan de besluitvorming, bijvoorbeeld wanneer ze willen inspreken. Aangezien de Gemeentebibliotheek al een belangrijke rol en functie heeft in de gemeentelijke informatievoorziening juist omdat ze laagdrempelig is, dient zij hierin versterkt te worden.

Enter en je bent er!

Een zeer voor de hand liggend middel om de burgers op overzichtelijke wijze alle informatie te geven die ze nodig hebben, is via de website van de gemeente (www.utrecht.nl). Door internet kan allerlei belangrijke gemeentelijke informatie vrijwel kosteloos worden verspreid en voortdurend aan de actualiteit worden aangepast. De website moet burgers de weg wijzen naar inspraakprocedures en andere aanvullende informatiebronnen. De website moet ook gebruikt kunnen worden om vragen te stellen aan de gemeente. De PvdA vindt dat de gemeente op zo kort mogelijke termijn moet garanderen dat iedereen die per e-mail een vraag stelt, binnen een dag reactie krijgt. En dan niet één of ander standaardbericht!

Ook vindt de PvdA dat elke Utrechter toegang moet krijgen tot Internet. Onder toegang wordt niet alleen de feitelijke toegang tot het world-wide-web verstaan, maar ook het daadwerkelijk begrijpen en gebruiken van internet. Mensen moeten gemakkelijk en snel hun weg kunnen vinden op het web.

Hoewel er in steeds meer huizen computers verschijnen, zijn er veel mensen die het gemak en het plezier van internet nog niet hebben ontdekt. De PvdA vindt het belangrijk dat er in ieder huis een computer staat, maar vindt het nog belangrijker dat alle Utrechters – jong en oud – er ook gebruik van maken. Daarom willen wij ons inspannen om iedereen kennis te laten maken met het internet. Initiatieven als 'computers in laagdrempelige voorzieningen, zoals de bibliotheek, buurthuizen en dienstencentra' zijn een stap in de goede richting, maar ze lossen het probleem nog niet op. Juist omdat de Gemeentebibliotheek succes heeft met het laten kennis nemen van internet, dient zij hiervoor meer faciliteiten te krijgen.

De PvdA hecht veel belang aan het opdoen van computerervaring. Het werken met de computer houdt mensen maatschappelijk en economisch betrokken en vergroot hun perspectieven. Het verschil tussen mensen die wél en mensen die niet met internet werken wordt steeds groter en zal ook steeds grotere gevolgen krijgen. Wij vinden het belangrijk dat mensen mee (blijven) doen in onze maatschappij en computers zullen daar een steeds belangrijker rol in gaan spelen. Denk alleen al aan de toename van kaartjes- en pinautomaten.

In dit kader zijn ouderen, laagopgeleiden en allochtonen belangrijke doelgroepen. Onderzoek heeft uitgewezen dat zij van mening zijn dat de techniek te ontoegankelijk voor hen is. Ook hebben deze groepen onvoldoende kennis van de praktische mogelijkheden om de nieuwe technologie in hun eigen dagelijks leven toe te passen. Wél zijn vooral ouderen geïnteresseerd in de communicatiemogelijkheden die internet biedt.

De PvdA heeft al initiatieven genomen om deze kennisachterstand te verkleinen. Er moet echter nog meer gebeuren. Dat kan door bijvoorbeeld doelgroepgerichte projecten op te zetten om meer

Utrechters kennis te laten maken met internet. Zo kunnen mensen thuis, in het buurthuis, of in de bibliotheek, beter hun weg vinden, zelfredzamer worden en niet achterblijven. Door bijvoorbeeld het organiseren van internetcursussen voor ouderen en allochtonen zorgen we dan tegelijkertijd dat een steeds groter wordende groep mensen bekend raakt met de mogelijkheden en het gemak van de computer.

PvdA: toegankelijk en verantwoordelijk

Als het gaat om laagdrempelige toegankelijkheid, heeft de PvdA een reputatie hoog te houden. Raads- en partijleden laten zich regelmatig in de wijken zien om hun licht op te steken bij de medebewoners en om bepaalde politieke voornemens of besluiten uit te leggen. Voor dat laatste wil de PvdA gemeenteraadsfractie in de volgende raadsperiode op de eigen PvdA website beginnen met het uitleggen van de partijstandpunten en het eigen stemgedrag aan de Utrechters. Burgers kunnen zelf ook contact zoeken met de PvdA. Raadsleden en plaatsvervangers zijn bijvoorbeeld bereikbaar per telefoon en e-mail voor vragen en opmerkingen.

Dit doet de PvdA allemaal niet voor niets. De partij neemt mensen serieus en wil van hen leren door te luisteren naar hun inzichten, door hun wensen mee te wegen in de politieke besluitvorming en door verantwoording af te leggen. Hoewel niet iedereen altijd tevreden kan worden gesteld, zet de partij de open communicatie met de hele Utrechtse bevolking door.

Samenleven

In Utrecht is 30% van de bevolking van allochtone herkomst. Een multiculturele stad is Utrecht echter nog niet. Daarvoor zijn nog niet alle groepen even maatschappelijk betrokken. Wil Utrecht er voor al zijn inwoners zijn, dan moet dat veranderen. Volgens de PvdA zorgt de zwakke sociaal-economische positie van veel allochtonen ervoor dat ze steeds meer op elkaar zijn aangewezen. Dat is over het algemeen niet bevorderlijk voor de integratie.

Gelukkig begint binnen de moslimgemeenschap langzaam een discussie op gang te komen over gedeelde normen, waarden en burgerschap. Hierbij zoekt men aansluiting bij autochtonen. De PvdA vindt dat dit soort ontwikkelingen ondersteund moet worden. Utrecht heeft een 'Normen en Waarden Debat' nodig binnen de moslimgroepen in wisselwerking met autochtonen. Contacten met ouders zijn hierbij heel belangrijk. Zij zijn degenen die de kinderen opvoeden. Dat betekent dat je naar de plekken toe moet gaan, waar de ouders zijn die je wilt aanspreken. Dus op de voetbalclub, in het buurthuis, in de koffiehuisen en in de moskee. Omdat daarnaast de filialen van de Gemeentebibliotheek voor een groot deel bijdragen aan het ontstaan van een samenleving van autochtonen en nieuwkomers in de respectieve wijken, dient zij hiervoor meer steun te krijgen.

Het gaat er niet om dat allochtonen alle Nederlandse standaarden overnemen. Maar wel moet het besef gecreëerd worden dat niet alle normen en waarden uit het land van herkomst in Nederland toepasbaar zijn en zodoende een belemmering tot integratie zouden kunnen vormen. Om in Nederland succesvol te zijn zal men zich soms toch moeten aanpassen. Daarvoor moet het contact tussen allochtonen en autochtonen worden gestimuleerd. De gemeente zou daarom meer aansluiting moeten zoeken bij moskeeën en organisaties van allochtonen. De erkenning van wederzijdse culturen staat voorop. Daarbij hoort dat rekening gehouden wordt met de herkomst van bewoners. Bijvoorbeeld bij de inrichting van wijken. Te denken valt aan de vormgeving van huizen of door mediterrane fonteinen op pleinen te plaatsen te plaatsen.

H. 2 Vleuten – De Meern

Belangrijkste punten

- **Handhaving plaatsnamen Vleuten, De Meern en Haarzuilens**
- **Goede sociale infrastructuur**
- **Wethouder integratie Utrecht – Vleuten-De Meern**

Op 1 januari 2001 zal de gemeente Vleuten-De Meern met de gemeente Utrecht worden samengevoegd.

De PvdA maakt zich sterk voor een goede en zorgvuldige overgang waarbij de inwoners van Vleuten, De Meern en Haarzuilens ervan verzekerd kunnen zijn dat hun belangen bij de PvdA ook in de nieuwe gemeente in goede handen zijn. Om daarmee een begin te maken zal de PvdA het collegevoorstel steunen voor de handhaving van de plaatsnamen Vleuten, De Meern en Haarzuilens.

De PvdA is zich er van bewust dat het verenigen van Vleuten-De Meern met Utrecht weloverwogen moet worden uitgevoerd en daarom ook tijd zal kosten. Tijd waarin op veel terreinen van het gemeentelijk beleid de verschillen in ideeën, beleid, regelingen, uitvoering en organisaties met elkaar in harmonie gebracht moeten worden. Tijd waarin de betrokken inwoners van Vleuten-De Meern ook in de nieuwe gemeente die betrokkenheid vorm moeten kunnen vormgeven, tijd waarin het wijkservicecentrum in Vleuten-De Meern moet worden ingericht en gaan functioneren.

Vleuten – De Meern en Leidsche Rijn.

In de Leidsche Rijn wijken “Veldhuizen” en “Vleuterweide” worden in deze en de komende jaren 11.000 woningen gebouwd. De plannen voor deze wijken zijn deels al afgerond en deels nog in ontwikkeling. Door de kwaliteit en het eigen karakter van deze wijken te erkennen wil de PvdA de vele verschillende vormen van wonen en leven die in Leidsche Rijn ontstaan de ruimte geven.

De PvdA waakt wel over een voldoende aantal sociale (huur- en koop) woningen, over voldoende woningen voor jongeren en ouderen en over een goede verkeersontsluiting van Leidsche Rijn.

Het wordt steeds duidelijker dat voor de bereikbaarheid en de ontsluiting van Leidsche Rijn een intensief netwerk van verschillende vormen van openbaar vervoer hard noodzakelijk zal zijn. Daar zal dan ook volop de ruimte voor moeten worden gereserveerd. Ook voor fietsers zullen voldoende fietspaden moeten worden aangelegd. De ontwikkeling van de verkeersintensiteit zal nauwlettend worden gevolgd zodat tussentijdse aanpassingen van de wegenstructuur worden uitgevoerd als dat nodig mocht zijn.

De groei en de woningbouw kan in Vleuten-De Meern rekenen op een grote belangstelling van betrokken, omwonende en nieuwe inwoners. Op verschillende plaatsen worden de plannen daarom in directe samenwerking met klankbordgroepen en bewonersgroepen ontwikkeld en afgestemd. Die directe medezeggenschap is voor de PvdA een groot goed dat ook in de toekomst zal worden gekoesterd en benut. Maar ook de inwoners die, soms al generaties, in de oude kernen wonen kunnen rekenen op de PvdA en op een betrokken bestuur vol aandacht en zorg voor de belangen van deze inwoners.

Daarom zullen de plannen voor het opnieuw inrichten van de kern Vleuten en de kern De Meern ook bij de PvdA in goede handen zijn en worden uitgevoerd, evenals de plannen in het kader van de “Balans Oud en Nieuw” waarin de bestaande wijken in samenwerking met de bewoners een opknapbeurt krijgen.

Sociaal Beleid

Een sterke sociale infrastructuur en goede voorzieningen in Veldhuizen en Vleuterweide zijn voor de PvdA van groot belang. De plannen die er in Vleuten-De Meern al zijn ontwikkeld (“Kadernota Voorzieningen”) vormen een goed uitgangspunt en bekeken zal worden wat er nog aan moet worden toegevoegd.

De samenvoeging van Vleuten-De Meern en Utrecht betekent ook dat het niveau van de sociale voorzieningen in beide gemeenten met elkaar in overeenstemming moet worden gebracht. Dat vraagt om zorgvuldigheid en als het nodig is, om overgangstermijnen.

De voorzieningen voor gehandicapten, het beleid m.b.t. algemene en bijzondere bijstand, de activering van werklozen, de zorg voor ouderen en zieken, het jeugdbeleid, de kinderopvang, het

sociaal-cultureel werk, het basisonderwijs, het zijn onderwerpen waarbij de inwoners van Vleuten-De Meern direct betrokken zijn en daarom zullen zij met bijzondere aandacht worden opgenomen in het sociale beleid van de stad. Soms zullen organisaties worden samengevoegd of zullen er intensieve vormen van samenwerking en afstemming ontstaan, zoals bijv. in het sociaal-cultureel werk. Voor anderen zal een zelfstandig (voort)bestaan moeten worden overwogen, zoals de Bestuurscommissie voor het openbaar onderwijs Vleuten-De Meern.

Vervoers- en woonvoorzieningen voor gehandicapten en ouderen zullen in directe samenspraak met deze groepen worden bekeken en, als het nodig is, aangepast. Voor de PvdA is het belangrijk dat deze integratie van het sociaal beleid betekent dat iedereen er beter van wordt en dat er geen achteruitgang ontstaat.

Financiën

Om de integratie van Vleuten-De Meern met Utrecht zo soepel mogelijk te laten verlopen en de belangen van de inwoners van Vleuten-De Meern zo goed mogelijk te waarborgen wil de PvdA dat één van de wethouders speciaal belast wordt met de portefeuille "Integratie Vleuten-De Meern"

Eveneens is de PvdA er voor om zo snel mogelijk een wijkcommissie "Vleuten-De Meern" in te stellen, naast de sinds kort gestarte wijkcommissie Leidsche Rijn. Het spreekt voor zich dat hierbij de voorstellen voor de verdere invulling van het wijkgericht werken in Vleuten-De Meern bij uitstek van toepassing zijn.

H. 3 Veiligheid

Belangrijkste punten

- **Meer toezicht op straat, uitbreiding van het cameratoezicht**
- **Invulling van de 100 vacatures bij de politie**
- **Meer aandacht voor verkeersveiligheid; o.a. veilige schoolroutes**

Iedereen moet zich in Utrecht veilig kunnen voelen. De PvdA vindt dit een fundamenteel recht, want wie zich niet veilig voelt is beperkt in zijn vrijheid. Mensen moeten zonder vrees kunnen werken en zich thuis kunnen voelen in hun straat. De PvdA wil dat Utrecht zich verder ontwikkelt tot een tolerante stad waar mensen zelf inhoud kunnen geven aan hun leven. De PvdA ziet dat veiligheid ongelijk verdeeld is in de samenleving. Ook in Utrecht. Wie rijk is kan voor zichzelf meer veiligheid kopen en wie oud is voelt zich kwetsbaarder. Wie jong is heeft meer risico slachtoffer te worden. Daarnaast is het risico om dader te worden ook ongelijk: kansarme jongeren maken zich veel vaker schuldig aan delicten, waarbij het hoge percentage allochtone jongeren opvalt. Uiteraard vindt de PvdA dat de sociale en economische situatie van de groep jongeren, die nu veel delicten pleegt, verbeterd moet worden. Maar natuurlijk mogen we het plegen van delicten niet accepteren.

De PvdA is er altijd vanuit gegaan dat criminaliteit en onveiligheid het best bestreden kunnen worden door preventie en consequente handhaving. Dit beleid heeft succes gehad, maar helaas neemt de laatste jaren de criminaliteit in Utrecht weer iets toe. Vooral gewelddadige straat- en tasjesroof is een groot en toenemend probleem. Dit heeft de hoogste prioriteit. Gewelddadige overvallen zijn voor mensen erg traumatisch. Ook mensen die hierover alleen maar horen, voelen zich door dit soort overvallen minder veilig. Een ander probleem waarvan de PvdA vindt dat het snel moet worden aangepakt is het zogenaamde 'buurterrorisme'. Dat is de overlast die een groep bewoners veroorzaakt, waardoor de andere bewoners in een buurt zich onveilig voelen.

Toezicht en straatroof

De gewelddadige criminaliteit in de openbare ruimte (op straat, in de tram, in het park, etc.) moet worden aangepakt door meer en beter toezicht. Ook moet er meer financiële en personele ruimte komen voor repressieve acties. Meer toezicht betekent meer agenten op straat. De politie in Utrecht heeft op dit moment echter al 100 vacatures. Personeelstekort is dan ook een steeds groter probleem. Daarbij is het zorgelijk dat in Utrecht het aantal allochtone agenten afneemt. Aandacht voor deze personeelsproblemen is noodzakelijk. Met name het werven en het behouden van allochtone agenten moet prioriteit krijgen. Meer aandacht voor het personeelsbeleid is noodzakelijk. Daarbij moeten huidige dogma's bespreekbaar worden: als agenten bijvoorbeeld geworven kunnen worden door een hoger salaris dan elders, dan vindt de PvdA dat er een hoger salaris moet worden geboden. De PvdA is er een voorstander van dat de politie haar kwaliteit probeert te houden en te verbeteren. Daarom steunen wij initiatieven om oudere en ervaren politiemensen binnen het korps te houden. De politie zou bovendien meer gebruik moeten gaan maken van administratieve krachten waardoor de agenten meer tijd op straat kunnen doorbrengen. Wat de PvdA betreft moet er gewerkt worden aan een verschuiving van de aanwezigheid van de politie van de ochtend naar de avonden. De wijkagent is er voor de wijk en moet dan ook vrijgesteld worden van activiteiten die hier niets mee te maken hebben.

De politie moet bij haar toezichthoudende taak nog meer ondersteund worden door toezichthouders dan nu het geval is. In Utrecht bestaat een aantal projecten voor objecttoezicht en buurttoezicht. De PvdA vindt dat de projecten met objectgebonden toezicht zoals nu bij het Griftpark en het Wilhelminapark navolging verdienen bij het Julianapark, Park Transwijk en station Overvecht. Buurtgebonden toezicht moet plaatsvinden in de kwetsbare buurten zoals Nieuw Hoograven, Herderplein, Kanaleneiland Noord, Pijlsweerd, Vechtplantsoen, Geuzenwijk, Overvecht Zuid. Een goed voorbeeld is het Marco Polo-project. In dit project houden jongeren met een crimineel verleden toezicht in buurten samen met agenten van bureau Marco Polo. Als ervaringsdeskundigen weten zij goed waar en waarom zaken verkeerd kunnen lopen. Daarnaast stralen zij gezag uit op de groepen die mogelijk tot geweldsdelicten overgaan. De PvdA wil dit project ook in andere buurten uitvoeren, zoals in Hoograven, Overvecht en Zuilen.

In Utrecht gaan vanaf december 2000 camera's gebruikt worden om toezicht te houden in het uitgaansgebied. De PvdA vindt dat een goede zaak omdat ze preventief werken. Uitbreiding kan nog plaatsvinden op plekken waar vaak overvallen plaatsvinden, zoals onder bruggen, viaducten en in

steegjes. Camera's zijn niet alleen preventief, maar helpen ook bij de opsporing. Meer cameratoezicht vraagt dan ook meer menskracht. De politie heeft die niet. Cameratoezicht zou daarom ook door niet-politiefunctionarissen moeten kunnen worden uitgevoerd. Uiteraard moet er wel direct contact met de politie zijn, want die moet er snel zijn.

In veel kwetsbare wijken wonen veel mensen van Marokkaanse en Turkse afkomst. In deze wijken zouden vormen van controle die men had in het land van herkomst, moeten worden gestimuleerd. Het 'Marokkaanse vader project' in Hoograven en op het Centraal Station in Rotterdam is daarvan een goed voorbeeld dat in Utrecht navolging moet krijgen. Doel is door informeel sociaal toezicht de overlast verminderen.

Als het om de preventie van criminaliteit gaat verdienen jongeren, zowel de daders als de slachtoffers, extra aandacht. Voordat jongeren in aanraking komen met justitie voor het plegen van zeer zware misdrijven, heeft men vaak al eerder te maken gehad met politie en justitie in verband met kleine vergrijpen. Om te voorkomen dat jongeren steeds criminelere worden, is het nodig dat in Utrecht programma's worden opgezet voor preventie en vroegtijdige signalering. De PvdA pleit daarom voor een databank over jeugdgroepen. In deze databank moet een centrale verwerking plaatsvinden van de identiteit van jongeren in jeugdgroepen. Met die kennis moet ook daadwerkelijk wat gedaan worden. Er moet daarom nog meer geïnvesteerd worden in jeugd-sociaal werk. De instanties die daar nu al bij betrokken zijn moeten meer met elkaar gaan samenwerken. Ook moeten jongeren en ouders meer worden betrokken bij de ontwikkeling van programma's om crimineel gedrag te voorkomen.

Nachtdetentie is een nieuwe vorm van voorlopige hechtenis. De jongeren gaan overdag naar school en blijven 's avonds, 's nachts en in het weekend in een justitiële jeugdinrichting. Deze vorm van voorlopige hechtenis biedt de jeugdigen de mogelijkheid hun schoolgang voort te zetten.

Overlast in buurten

De PvdA heeft de afgelopen jaren gepleit voor meer samenwerking tussen Utrechtse, politie, woningcorporaties, onderwijs, welzijnsinstellingen en bedrijven. Inmiddels vindt dit hier en daar plaats, maar het ontwikkelt zich nog veel te langzaam. Burgers zetten zich hiervoor niet zo maar in. Ze zijn kritisch. Daarom moeten projecten waarbij burgers worden betrokken concreet zijn en moet er een goede ondersteuning worden geboden. Anders haken mensen snel af. De gemeente moet bewonersinitiatieven om onveiligheid aan te pakken beter en sneller ondersteunen. De PvdA wil een uitbreiding van een op de buurt toegesneden 'vuistgerichte' aanpak. In buurten waar het slecht gaat moeten alle middelen die voorhanden zijn worden gebundeld en gebruikt. De buurtaanpak van Geuzenwijk verdient navolging. De wijkveiligheid wordt geïntensiveerd. Wanneer overlast zo groot is dat sprake is van buurterrorisme, dan moet actie ondernomen worden door de gemeente, woningbouwverenigingen, politie en justitie. Huurders die overlast veroorzaken moeten uit hun huis kunnen worden geplaatst. Als uiterste middel moet screening van huurders voorkomen dat mensen die overlast veroorzaken in wijken terecht komen waar toch al veel problemen zijn. Problemen in buurten kunnen voorkomen worden door het afsluiten van portieken zoals in Pijlsweerd is gedaan. Dit zou op meer plekken in Utrecht moeten gebeuren. Dit moet gefinancierd worden door de gemeente in samenwerking met woningbouwverenigingen.

Woonoverlast moet ook worden tegengegaan door de aanpak van illegaal wonen. In illegaal bewoonde panden vinden vaak ook andere illegale zaken plaats. Door te weten wie echt in een bepaalde woning woont wordt de controle op wijken versterkt. Illegaal wonen is sowieso oneerlijk ten opzichte van mensen die wel legaal wonen en moet dus worden aangepakt door middel van het koppelen van databestanden en het uitbreiden van het aantal inspecteurs onrechtmatige bewoning.

Opvang van daklozen en verslaafden

Doordat er steeds minder opvang bestaat voor mensen met ernstige psychische problemen, zwerven er steeds meer daklozen door Utrecht. Zowel om humanitaire als om veiligheidsredenen is dit onacceptabel. Daarom steunt de PvdA het gemeentebestuur voor opvangthuizen verspreid over de stad. Wel stelt de PvdA voorwaarden. Op de opvangthuizen moet veel politietoezicht zijn; zolang dit niet te realiseren is, pleit de PvdA voor objectgebonden toezicht. Er dient regelmatig geëvalueerd te worden of en wat voor soort overlast de opvangthuizen veroorzaken. Dit alles moet vanaf het eerste begin in goed overleg met de buurt gebeuren.

Drugsoverlast moet in overleg met bewoners en ondernemers onverminderd bestreden worden. Blijvend optreden tegen drugstoerisme en overlastgevend panden moet gecombineerd worden met nieuwe initiatieven op het gebied van wijkopvang en gebruikersruimten voor Utrechtse verslaafden.

Door bezuinigingen van de Rijksoverheid zwerven steeds meer psychiatrische patiënten over straat die een gevaar voor zichzelf en anderen vormen. De PvdA vindt de opvang van deze mensen een landelijke taak. De gemeente Utrecht moet zich er sterk voor maken dat die landelijke opvang er komt. Tot die tijd moet de gemeente samen met Riagg's en andere maatschappelijke instellingen zorgen voor opvang waarbij de doelstelling is dat de psychiatrische patiënten de juiste hulp krijgen en niet op straat terecht komen.

Verkeersveiligheid

De grote projecten in Utrecht zorgen voor veel overlast voor de verkeersdeelnemers. De PvdA vindt dat de gemeente bij de bouwplannen nadrukkelijk rekening moet houden met de verkeersveiligheid van de meest kwetsbare groepen. Vooral wandelaars, fietsers, visueel en lichamelijk gehandicapten mogen niet de dupe worden. Bij de grote bouwprojecten moet er een beheerder zijn die snel maatregelen kan nemen als dat nodig is. Als de verkeersveiligheid daar om vraagt, moeten routes worden afgesloten voor auto's.

Er wordt op veel plekken in Utrecht te hard gereden. Meer aandacht voor snelheidsmatiging is noodzakelijk. Wat de PvdA betreft worden de zogenaamde '70 kilometer straten' afgeschaft. Dat betekent verkeersaanpassingen aan onder meer de Kardinaal de Jongweg en de Beneluxlaan.

Nu bromfietsers op veel fietspaden niet meer mogen rijden, zijn voor hen op veel plekken onduidelijke verkeerssituaties ontstaan. Tijdens de komende raadsperiode in Utrecht moet ervoor worden gezorgd dat het duidelijk is waar brommers wel en niet op de rijweg moeten rijden. Hun deelname aan het verkeer moet voor alle partijen veilig kunnen plaatsvinden. Ook aan het bekend maken van de nieuwe wet 'Bromfietsers op de weg' moet nog meer aandacht worden geschonken.

Ook vindt de PvdA dat er in Utrecht meer veilige schoolroutes moeten komen. Het moet voor kinderen vanaf 10 jaar veilig zijn om zelfstandig naar school te fietsen of te lopen. Dat betekent dat je af en toe moet kiezen voor meer verkeerslichten en de doorstroming minder prioriteit moet geven. Bovendien moeten kinderen op meer plekken op straat kunnen spelen dan nu het geval is. Het aantal zogenaamde 30 kilometer gebieden moet dan ook worden uitgebreid. Initiatieven zoals de Nationale Straatspeeldag zouden beter ingezet moeten worden om automobilisten bewust te maken van de gevaren voor kinderen in de stad.

Door de verkeersactie 'Bromsnor' worden jongeren gecontroleerd op hun verkeersgedrag. Doel van 'Bromsnor' is het terugdringen van verkeersgevaarlijk gedrag, het uit het verkeer nemen van opgevoerde brom- en snorfietsen en het terugvinden van gestolen brom- en snorfietsen. Daarnaast kunnen deze acties informatie opleveren over potentiële straatrovers. De PvdA vindt dat de 'bromsnor' controles minimaal 1 maal per week moet plaatsvinden. Binnen bureau Paardenveld moet personele ruimte worden gezocht om hier op korte termijn mee te beginnen. Door direct contact met het team 'Robuust' moet meer informatie over Utrechtse straatroof worden verkregen.

H. 4 Wonen

Belangrijkste punten

- **Meer woningen voor 1 persoonshuishoudens**
- **Geen afbraak van het aantal sociale huurwoningen**
- **Meer goedkopere koopwoningen**

De Utrechtse economie is sterker dan ooit en een forse groei van de werkgelegenheid is daarvan het gevolg. Utrecht is daarmee een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven en mensen. Dat leidt tot schaarste op de Utrechtse woningmarkt. De koopprijzen zijn de afgelopen jaren enorm gestegen en voor huurwoningen bestaan veel te lange wachtlijsten. De Utrechtse situatie is, vergeleken met andere steden in het land, zorgelijk te noemen. Steeds meer mensen hebben een eigen koopwoning. Tegelijkertijd daalt de gemiddelde gezinsgrootte. In Utrecht bestaat de meerderheid van de bevolking inmiddels uit 1-persoonshuishoudens. De PvdA vindt dat hiermee in de woningbouwprogrammering veel te weinig rekening wordt gehouden. Naast de sterke vraag naar koopwoningen blijft ook de vraag naar huurwoningen groot, terwijl het aanbod ervan daalt. Voor de PvdA staat vast dat de komende collegeperiode gebruikt zal moeten worden om het woningaanbod in alle sectoren te vergroten en als het gaat om de sociale huursector de kernvoorraad te behouden.

Woonomgeving

Naast de zorg voor goede en voldoende woonruimte en de verschillende doelgroepen in Utrecht is ook de woonomgeving van groot belang. De PvdA wil dat in veel Utrechtse wijken de woonomgeving sterk verbeterd wordt. Woningverbetering en stadsvernieuwing kunnen in de ogen van de PvdA alleen slagen als zij onderdeel zijn van een integrale aanpak, waarbij het verstevigen van sociale structuren, het investeren in de wijk- en buurteconomie en het bestrijden van maatschappelijke achterstandsposities noodzakelijk zijn. Steeds meer mensen hebben in hun woonomgeving te maken met (geluids)overlast veroorzaakt door burens. De PvdA vindt dat het succesvolle project Bestrijding Woonoverlast Zuilen in alle wijken beschikbaar moet zijn. Daarnaast is de waarde van groen en recreatie in de directe woonomgeving dermate belangrijk dat deze een nadrukkelijke plaats moet krijgen in toekomstige plannen in en bestaande wijken.

De toenemende zorg om het milieu vindt ook zijn weerslag in de volkshuisvesting. Energiebewuste maatregelen en het gebruik van duurzame materialen zijn eisen van deze tijd. Daarom vindt de PvdA dat de renovatie van woningen door de woningbouwcorporaties gecontroleerd moet worden met de Energie Prestatie Keuring. Bovendien moeten in de overeenkomst tussen gemeente en woningbouwcorporatie niet alleen hoeveelheid en kosten, maar ook de kwaliteitsaspecten (zoals gezondheid, groen, energie en materialen) bepaald worden.

Aangezien de PvdA vindt dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft, moeten alle nieuw te bouwen onderkomens voor de gemeente voor 95% voldoen aan de vaste en variabele maatregelen die gesteld worden in het Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen pakket.

Bovenkant van de woningmarkt

Keuzevrijheid aan de bovenkant van de woningmarkt wil de PvdA stimuleren door het vrije opdrachtgeverschap, door grotere kavels met bijpassende prijzen en ook door het aanbieden van huurwoningen met een zeer luxe afwerkingsniveau. Maar deze keuzevrijheid aan de bovenkant van de woningmarkt mag wat de PvdA betreft niet ten koste gaan van de beschikbaarheid van woningen voor de lage en middeninkomens.

Goedkope koopsector

Ook goedkope koopwoningen moeten in veel grotere aantallen beschikbaar komen. Hiermee stimuleer je de doorstroming van 'scheefwoners' (dit zijn mensen die gezien hun inkomen een relatief goedkope huurwoning hebben). Dat is een oplossing voor de scheefgroei op de woningmarkt en stimuleert bovendien het eigen woningbezit voor mensen met een gemiddeld inkomen (b.v. starters). Een locatie die uitstekend geschikt is voor het bouwen van goedkope koopwoningen is Leidsche Rijn. De afgelopen periode is het stimuleren van de sociale koopsector steeds een belangrijk onderdeel van het beleid van de PvdA geweest. In het deelgebied Terwijde zullen dank zij de inzet van de PvdA woningen worden ontwikkeld die vallen onder de zogenaamde wet-Duyvenstein. Deze koopwoningen hebben een maximale koopprijs van 247.000 en zijn met een koopsubsidie daarmee bereikbaar voor de lage inkomensgroepen. Om dit ook in andere wijken mogelijk te maken wil de PvdA projectontwikkelaars inschakelen die plannen op dit terrein hebben ontwikkeld. Daarnaast kan de gemeente haar gronduitgiftebeleid aanpassen om dit financieel mogelijk te maken.

Sociale huurwoningen

De huidige omvang van het aantal sociale huurwoningen schiet te kort bij de enorme druk op de Utrechtse woningmarkt. De PvdA heeft de afgelopen raadsperiode grootschalige sloop en verkoop van huurwoningen in Utrecht weten te voorkomen. Gelukkig maar, want door de torenhoge koopprijzen zijn steeds meer mensen (blijvend) aangewezen op een huurwoning. Daarnaast doen ook veel jongeren en studerende een beroep op woonruimte. Wat de PvdA betreft is er dan ook geen ruimte voor een afname van het aantal sociale huurwoningen in de stad Utrecht door sloop of verkoop van complexen. Sterker, er moet gewerkt moeten worden aan een grotere huizenvoorraad. Daartoe zullen scheefwoners een alternatief moeten krijgen, zal illegale bewoning moeten worden bestreden, zullen alle vrijkomende woningen ook daadwerkelijk in de woonkrant moeten worden aangeboden en zal de voorraad moeten worden uitgebreid. De 30% sociale sector in Leidsche Rijn is voor de PvdA dan ook een keihard gegeven.

Grote gezinnen

Naast deze algemene zorg om de omvang en kwaliteit van de voorraad wil de PvdA dat er voor bijzondere doelgroepen specifieke aandacht komt voor hun woonsituatie. Daarom zullen er een fors aantal vijf- of meer kamerwoningen gebouwd moeten worden voor grote gezinnen met een laag inkomen die nu wonen in her te structureren gebieden.

Ouderen en gehandicapten

De PvdA vraagt daarnaast aandacht voor zelfstandig (groeps)wonen voor zorgbehoevende ouderen en mensen met een handicap. Doordat steeds meer ouderen steeds langer zelfstandig willen blijven wonen, moet het aanbod van woon/zorg combinaties, dus woningen in combinatie met dienstverlening op het gebied van de gezondheidszorg, sterk toenemen. De PvdA dringt aan op een nauwere samenwerking tussen gemeente, corporaties en zorgaanbieders om tot zorgarrangementen te komen. Bij de bouw en renovatie van woningen wordt te weinig rekening gehouden met het feit dat mensen met een tijdelijke of permanente handicap, kinderen krijgen of ouder worden. De PvdA pleit daarom voor de bouw van zogenaamde generatiewoningen.

Jongeren en studenten

De woningsituatie van jongeren en studenten heeft zelden zo'n dieptepunt gekend. Door de lange wachtlijsten voor huurwoningen en hoge koopprijzen kunnen werkende jongeren nauwelijks starten op de woningmarkt. Studenten moeten lang wachten op een (brandveilige) kamer. De PvdA wil dit aanpakken door het bouwen van extra jongeren-eenheden in De Uithof en Leidse Rijn. De PvdA is voorstander van het ombouwen van bestaande gebouwen tot studenten en jongereneenheden. Initiatieven om leegstaande scholen en dergelijk tijdelijk te verhuren aan jongeren moeten in ieder geval worden ondersteund. Daarnaast moeten alle bestaande kamerverhuurbedrijven gecontroleerd worden op brandveiligheid. De PvdA wil dat ook kamerbewoners een beroep moeten kunnen doen op Bouw-en Woningtoezicht in geval van gebreken aan hun woonruimte.

Bovendien is het bouwen van eenheden op zichzelf niet genoeg. Er moeten bij de complexen ook voldoende voorzieningen zijn, zoals een (goedkope) supermarkt en een goede busverbinding met de Uithof en het centrum. Daarnaast moeten er veilige fietsroutes gecreëerd worden van het centrum naar de complexen, zodat jongeren 's avonds en 's nachts veilig naar huis kunnen fietsen. Zo'n fietsroute moet niet alleen bij nog te bouwen complexen, maar ook bij bestaande complexen zoals Lunetten gerealiseerd worden.

Naoorlogse achterstandswijken

De naoorlogse wijken verdienen permanent intensieve aandacht. Maar voordat sloop of andere trajecten worden ingezet is eerst een heldere probleemanalyse noodzakelijk. Zijn woningen slecht en/of onverhuurbaar dan is sloop een oplossing voor dat fysieke probleem. Maar als de oorzaak van het probleem ligt in de concentratie van mensen met een achterstandspositie in bepaalde wijken dan is dat niet op te lossen met het slopen van woningen. De PvdA wil maatschappelijke achterstanden (segregatie, schooluitval, werkloosheid, taalachterstand, sociaal isolement, etc) bestrijden, niet slechts verplaatsen naar andere wijken. De PvdA wil meer geld vrijmaken voor het opknappen en onderhouden van de openbare ruimte in de naoorlogse wijken.

Utrecht-Oost en Leidsche Rijn

Om tot een evenwichtiger spreiding van de verschillende bevolkingsgroepen te komen zullen in de bestaande stad nieuwe sociale huurwoningen juist in het Oostelijke deel van de stad moeten worden

gerealiseerd. Met de verkoop van sociale huurwoningen die daar plaatsvindt moet worden gestopt. In plaats van een toewijzingsbeleid, stelt de PvdA het verspreiden van het aanbod van sociale woningen voor de hele stad voor. Zo bieden we werkelijke keuzevrijheid en wordt spreiding van groepen gestimuleerd op grond van objectieve criteria. Daarom is juist in Leidsche Rijn de beschikbaarheid van grote woningen tegen een lage huur zo belangrijk. De PvdA wil dat Leidsche Rijn een ongedeelde onderdeel van Utrecht wordt en geen goudkust.

Grondpolitiek

Bij de aanleg van Leidsche Rijn en het opknappen van naoorlogse wijken, moeten de kosten van de minder rendabele planonderdelen (openbare ruimte, sociale woningbouw) meer dan nu meebetaald worden door huidige vastgoedeigenaren (woningbouwcorporaties) en projectontwikkelaars. Daarom moet Utrecht zich beter voorbereiden op toekomstige onderhandelingen door te onderzoeken welke kosten in andere grote steden voor rekening van de stad komen. En daarnaast moet Utrecht zich actief inzetten in VNG-verband om de wet Ruimtelijke Ordening aan te passen zodat de onderhandelingspositie van de gemeente in bouwplannen wordt versterkt (bijvoorbeeld door de invoering van een exploitatievergunning).

H. 5 Milieu, infrastructuur, verkeer en leefomgeving

Belangrijkste punten

- **Investeren in openbare ruimte: meer water en groen in en om Utrecht**
- **Beter openbaar vervoer: bussen, light rail**
- **Een schone stad door beter onderhoud**

De PvdA vindt dat alle Utrechters recht hebben op een leefomgeving van hoge kwaliteit. Daarom moet veel aandacht besteed worden aan wonen, werken en ontspanning. De komende raadsperiode moet dan ook - opnieuw - veel aandacht besteed worden aan milieu, groen en verkeer.

Milieubeleidsplan

In Utrecht bestaan al veel plannen om milieu te verbeteren. Maar het ontbreekt nog aan een goede samenhang tussen deze plannen. Ook worden ondanks alle goede bedoelingen veel plannen niet uitgevoerd. Daarom vindt de PvdA dat er een 'milieubeleidsplan' moet worden ingevoerd. Hierin moeten milieudoelstellingen helder worden vastgelegd. Er moet duidelijk worden vastgelegd hoe doelstellingen moeten worden gerealiseerd en hoe alle plannen onderling op elkaar zijn afgestemd. Hierdoor wordt voor de gemeente, burgers en bedrijven helder wat van hen wordt verwacht. Het milieubeleid wordt gecontroleerd, geëvalueerd en tweejaarlijks aan de gemeenteraad gerapporteerd zodat het niet bij mooie plannen blijft. Hierdoor kunnen knelpunten sneller worden aangepakt en waar gewenst kunnen milieuregels strenger worden gehandhaafd.

Grote projecten: milieu- en mensvriendelijk bouwen

Utrecht gaat de komende tien jaar op de schop. De PvdA heeft de bouw van UCP, verdubbeling van het spoor, Leidsche Rijn, HOV, en Randstadspoor om uiteenlopende redenen gesteund.

Van de grote projecten heeft Utrecht Centrum Project de grootste beroering gebracht. Bij dit project draait het om de vernieuwing van het Utrechtse stationsgebied en de modernisering van Hoog Catharijne. De PvdA vindt het UCP noodzakelijk omdat het Centraal Station op termijn de groeiende reizigersstroom niet meer kan verwerken. Daarnaast wil de PvdA dat door het project het stationsgebied en Hoog Catharijne weer veilig en leefbaar worden. Dat kan door investeringen in de openbare ruimte. Ook vormt het gebied op dit moment een barrière in de stad. UCP moet zorgen dat het oostelijk en het westelijk deel van de stad op een logische manier met elkaar worden verbonden. Dat kan door de looproutes weer op straatniveau te brengen, meer groen aan te brengen en weer water te laten stromen in een aantal grachten. Het gehele gebied moet weer aantrekkelijk worden om in te verblijven. Meer woningen en ontspanningsmogelijkheden zijn dan ook noodzakelijk, net zoals een hoogwaardige kwaliteit van de omgeving, bijvoorbeeld door de aanleg van fontein en groenvoorzieningen.

Met het UCP moet op voortvarende wijze worden samengewerkt met die partners die mee willen doen met de ontwikkelingen die door de NS en de gemeente zijn ingezet. Met de aanleg van het HOV moet voortvarend worden doorgegaan. Binnen de OV-terminal van het UCP moet een efficiënte transfer naar het HOV gerealiseerd worden. In de eerste twee jaar moet ook de Noord-Zuid HOV lijn tot ontwikkeling komen. Het tracé moet worden vastgesteld en ingepland.

De PvdA steunt de grote projecten. Maar niet zondermeer. De PvdA stelt als eis dat geluidsoverlast, stof, stank, verkeer en afval tot een minimum worden beperkt. Tijdens de verschillende verbouwingen moet Utrecht een aantrekkelijke stad blijven om in te wonen. Ook moet aan dergelijke projecten een duidelijke tijdsplanning worden verbonden, die de uitvoerder niet mag overschrijden zonder daar de (financiële) consequenties voor te dragen.

De gemeenteraad stelt milieuvoorschriften op voor de bouwprojecten in kwaliteitshandboeken. In deze kwaliteitshandboeken moet niet alleen aandacht worden besteed aan het eindproduct maar er moeten ook milieuvoorschriften voor het bouwproces zelf worden opgenomen (bijvoorbeeld gescheiden inzamelen van bouwafval, voorschriften om vervoer te beperken). Om resultaat te bereiken moeten deze maatregelen in alle planningsdocumenten worden opgenomen, tot en met het niveau van de bouwbestekken. Het kwaliteitshandboek wordt de basis van actief handhavingsbeleid door de gemeente. De basis voor de handhaving is een draaiboek per project waarin de concrete maatregelen ter voorkoming van hinder per bouwactiviteit zijn opgenomen.

Onderzocht moet worden of de aan- en afvoer van bouw materiaal zoveel mogelijk via het water kan.

Bomen mogen niet zomaar worden gekapt. Ook moet de gemeente bij projecten standaard in contracten een bepaling opnemen om overlast te voorkomen. Vooraf moet in het bouwbestek worden vastgelegd dat de gemeente de mogelijkheid krijgt om overlast, die ondanks afspraken toch ontstaat, op kosten van de ontwikkelaar ongedaan te maken. Waar overlast niet te voorkomen is, moet vooraf goed overleg met bewoners plaatsvinden. De uitvoering van de bouwbestekken moet worden gecontroleerd en als onderdeel van de milieuraapportage worden gerapporteerd aan de gemeenteraad.

Meer water en groen in en om Utrecht

De PvdA vindt dat Utrecht niet volgebouwd moet worden. De druk om alsmear door te bouwen in Utrecht is echter groot. Om de leefkwaliteit in de stad te vergroten moet een balans gevonden worden tussen bebouwing en water en groenvoorzieningen. Waar nodig moet die balans worden hersteld. Daartoe moet een norm per wijk ontwikkeld worden (met daarin opgenomen het aantal vierkante meter groen per inwoner). Daarnaast wil de PvdA meer recreatie dicht bij de stad. Dat biedt meer mogelijkheden voor minder draagkrachtigen én dringt het recreatieve verkeer terug.

De PvdA vindt daarom dat een aantal groene projecten versneld moet worden uitgevoerd. Met name Groenraven Oost en het Noorderpark moeten worden aangepakt. Gezien het succes van Amelisweerd – Amelisweerd trekt jaarlijks zoveel bezoekers dat de ecologische draagkracht van het gebied overschreden dreigt te worden – stelt de PvdA voor in deze gebieden twee recreatiegebieden van dezelfde kwaliteit aan te leggen, die open zijn voor het publiek.

Bij de opknappbeurten van de oude wijken moet de open ruimte en de kwaliteit van het groen in de wijk worden vergroot. Het gaat de PvdA daarbij om kwaliteit. Een groenstrook langs de weg is leuk maar te veel een doekje voor het bloeden. Echte investeringen zijn nodig.

Daarom wil de PvdA een verdubbeling van de gemeentebijdrage aan het budget voor de integrale stadsvernieuwing (ISV) voor de uitbreiding van water- en groenvoorzieningen in de stad. Het extra geld is vooral bedoeld voor de wijken Kanaleneiland, Ondiep en Rivierenwijk. Daar is de groenvoorziening beneden de maat. Daarnaast wil de PvdA ook geld besteden aan het achterstallig onderhoud en ecologische verantwoord onderhouden van bestaand groen en vooral aan de grote parken. Nieuwbouwprojecten moeten gekoppeld worden aan investeringen in groen en waterwegen en het Groene Web moet verder versterkt worden door het te verbinden aan de natuur buiten de stad.

De groenvoorzieningen in de stad bestaan niet alleen uit plantsoenen. Er is ook groen met grote ecologische waarde of groen wat er mooi uitziet of waar het prettig wandelen is. Aan deze verschillende typen groenvoorzieningen worden ook verschillende eisen voor onderhoud en beheer gesteld. De PvdA vindt daarom dat per wijk, in samenspraak met bewoners, groengroepen en eventueel waterschappen, een inrichtings- en beheerplan moet worden opgesteld voor al het openbaar groen, waardoor met alle verschillende groenbelangen rekening wordt gehouden. De wijkbureaus moeten de verantwoordelijkheid krijgen voor de correcte uitvoering van deze plannen.

Verkeer:

Door de centrale ligging van Utrecht groeit het verkeer hier harder dan in de rest van Nederland. Ook is het autobezit in Utrecht groter dan in andere steden. Mobiliteit neemt steeds verder toe. Mensen willen zich graag verplaatsen. De bereikbaarheid van de stad moet dan ook voortdurend worden verbeterd. Een slechte bereikbaarheid is immers slecht voor de werkgelegenheid.

De PvdA wil de auto niet uit de stad pesten, maar ziet dat er geen ruimte meer is voor nog meer auto's. Voor autoverkeer zijn veel verkeersroutes onlogische puzzelroutes. Daar moet iets aan gedaan worden. De PvdA wil bovendien de geluidsoverlast, luchtverontreiniging en het grote ruimtebeslag van auto's terugdringen. Een nuchtere benadering is noodzakelijk.

Autoverkeer moet de minst hinderlijke routes volgen. Auto's en vrachtwagens die naar Utrecht komen moeten die afslag vanaf de snelwegen kiezen die de minste autokilometers in de stad veroorzaken. Daarom moet de Zuilense Ring worden doorgetrokken tot de snelweg bij Blauwkapel. Voor de bewoners van Overvecht moet dit een verbetering betekenen, bijvoorbeeld door ongelijkvloerse kruisingen aan te leggen naar het Noorderpark en een eigen oprit de stad uit. Verkeer dat van wijk naar wijk gaat, moet zoveel mogelijk buitenom rijden. Dertig kilometer gebieden moeten gemeden worden door doorgaand verkeer. Maar het autoverkeer moet voldoende begeleid worden zodat het met gemak de aangewezen routes kan volgen. Tenslotte is de PvdA voor een knip bij de Daalse Tunnel.

De aanleg van het randstadspoor kan de PvdA niet snel genoeg. Ook steunt de PvdA het voornemen om op de wegen rond Utrecht in de spits tol te heffen voor het verkeer dat in de ochtendspits naar Utrecht komt (overigens is dit uiteindelijk een beslissing van de rijksoverheid en niet van de gemeente Utrecht). Met de opbrengsten hiervan kan de bereikbaarheid van Utrecht worden verbeterd.

De transferia rond de stad trekken nog veel te weinig automobilisten. Nu ze er zijn moet er meer bekendheid aan worden gegeven. Ook moet het openbaar vervoer van en naar de transferia worden verbeterd. De PvdA is voor gratis parkeren in de transferia. In het algemeen vindt de PvdA dat het zo moet zijn dat parkeren aan de rand van de stad het goedkoopst is: hoe dichterbij het centrum, des te duurder wordt het parkeren.

De PvdA ergert zich aan de gebrekkige samenwerking tussen het gemeentelijk en het regionale busvervoer. Gezamenlijk zou men de passagiers moeten koesteren. Dat kan bijvoorbeeld door dienstregelingen en overstappunten beter op elkaar te laten aansluiten. Ook heeft de PvdA al langer kritiek op de strippenkaart. Dit betaalmiddel vormt een hoge drempel voor mensen die nooit of bijna nooit met de bus of tram gaan. Er moet nu eindelijk eens een experiment met een chipknip komen. Verder vindt de PvdA dat elke Utrechter voorzien moet worden van een gratis dienstregeling van het Utrechtse openbaar vervoer.

Het stimuleren van andere vormen van vervoer blijft nodig. De PvdA blijft streven naar een skeelerbaan naar de Uithof. Ook het gebruik van de fiets kan gestimuleerd worden door aanleg van fietsenstallingen en goede fietsroutes. De Fietsbond heeft een concreet 'sternet' bedacht dat leidraad moet zijn voor investeringen in fietsroutes.

Energie

De komende jaren zal er veel veranderen in de energiemarkt als gevolg van de liberalisering. Om energiebesparing en de inzet van duurzame energiebronnen te kunnen voortzetten worden er tussen gemeente en overheid Bestuursafspraken Nieuwe Stijl(BANS) gemaakt. Deze zijn gekoppeld aan stimuleringsgelden.

De PvdA vindt dat de gemeente Utrecht hierin voorop moet lopen, maar ook zelf haar steentje moet bijdragen om uitputting van de aarde en ongewenste klimaatverandering tegen te gaan. In dat kader heeft de gemeente in het verleden plannen gemaakt. Echter, deze plannen worden slechts gedeeltelijk uitgevoerd en de resultaten zijn meestal niet bekend. Daarom wil de PvdA de komende vier jaar eerst de bestaande plannen uitvoeren en evalueren. De financiering wil de PvdA regelen door jaarlijks 15% te reserveren van de opbrengsten die de gemeente krijgt uit haar REMU-dividenden. De gemeente moet in het energiebeleid de voorttrekkersrol vervullen, financieringsmodellen ontwikkelen, en voorlichting geven. Concrete actiepunten voor doelgroepen zijn energieadviezen en uitbreiding groene labels voor het MKB, actieve invulling van de energieparaaf in de milieuvergunning voor kantoren (grote bedrijven), en een actieplan voor de openbare verlichting. Daarnaast moet voor nieuwbouw de Energie Prestatie Norm steeds onder de landelijk verplichte norm worden gesteld.

Lage Weide Schoon

De PvdA vindt dat de geur en lawaaioverlast van industrieterrein Lage Weide in stappen moet worden teruggebracht. Op korte termijn moeten vergunningen beter worden nageleefd en gehandhaafd. Op de middellange termijn moet het bestemmingsplan van Lage Weide worden veranderd zodat geen nieuwe vervuilende bedrijven worden toegelaten en bestaande bedrijven niet meer mogen vervuilen dan nu. Op de lange termijn moet de milieuwetgeving worden aangepast zodat de gemeente bij de vergunningverlening de overlast van heel Lage Weide als uitgangspunt mag nemen voor de milieunorm (de zogeheten stolpmethode).

De PvdA wil niet alleen de overlast bestrijden, maar ook actief de ontwikkeling van duurzame bedrijfstreinen stimuleren. Bovendien wil de PvdA duurzame en schone werkgelegenheid aantrekken.

Schone stad

De bestrijding van zwerfvuil moet van de PvdA hoge prioriteit krijgen. Vuil op straat is een naar gezicht en bewoners ergeren zich er dood aan. Bovendien zorgt het voor een verloederingsproces. Daardoor voelen mensen zich onbehagelijk en onveilig. Nu worden straten in Utrecht gemiddeld één keer per drie weken geveegd met de veegmachine. De PvdA wil dat in elke wijk één keer per week geveegd wordt.

De bewoners nemen in een aantal buurten zelf initiatief om schoonmaakacties te houden. Deze initiatieven moeten door de gemeente worden ondersteund en bepalend zijn bij het maken van de veegkalender. Daar waar nog geen schoonmaakacties zijn moet de gemeente ze stimuleren. Tot slot moet de milieuhandhaving worden versterkt en mag voor het onderhoud van groen en straten geen gif worden gebruikt. Ook tegen illegaal aangebrachte graffiti en posters zal strenger moeten worden opgetreden. Het gebruik van het kringloopstation tenslotte moet worden gestimuleerd, onder meer door een meer klantvriendelijke benadering van diegenen die er hun afval komen brengen.

H. 6 Zorg, welzijn en zekerheid

Belangrijkste punten

- **Stevig vangnet voor mensen die niet of minder profiteren van de welvaart**
- **Uitbreiden van de kinderopvang**
- **Geen wachtlijsten voor de indicatiestelling voor verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg**

Het gaat steeds beter met de Utrechters, maar niet met iedereen. Nog steeds zitten mensen in een situatie die uitzichtloos lijkt of komen mensen daarin terecht. Voor de PvdA blijft het aan het werk helpen van mensen voorop staan. Het is de beste garantie voor zelfstandigheid en ontplooiing. Maar betaald of onbetaald werk is niet voor iedereen mogelijk. Daarom blijft een sociaal vangnet nodig om uitsluiting te voorkomen. Juist nu de welvaart toeneemt vindt de PvdA dat dit vangnet voor mensen die niet of minder meeprofiten van de welvaart verstevigd moet worden.

Er zijn de afgelopen jaren veel wensen van de PvdA in vervulling gegaan om mensen die in armoede leven te helpen, om mensen met schulden te begeleiden en om mensen die zonder huis zijn op te vangen. Door op creatieve manier landelijke regels en wetten te gebruiken kregen veel mensen een baan in plaats van uitkering. De PvdA is trots dat deze Utrechtse aanpak werkt. Door loopbaanbegeleiding en scholing kunnen nu meer mensen doorstromen naar regulier werk. Waar de doorstroming nog onvoldoende is, zoals bij de Utrechtse brandweer, moet dit verbeteren. Een begin is gemaakt, maar er is geen reden om tevreden achterover te leunen. Het is zaak om controle te houden op de uitvoer van de gestarte projecten en waar nodig nieuwe programma's te starten.

Utrechtse projecten: CWI en VIP

Naast het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) in het Zuidoostelijke deel van de stad komen er nog twee van dergelijke centra. Mensen kunnen hier op één plek terecht voor een uitkering, een (uitzend)baan, informatie en/of scholing. De PvdA vindt dat ook Vleuten-De Meern samen met Leidsche Rijn een eigen CWI moet krijgen. Op initiatief van de PvdA is er per wijk bovendien een Vrijwilligers Informatie Punt, waar mensen voor wie betaald werk (nog) niet aan de orde is, worden ondersteund in het vinden van een betaalde of onbetaalde activiteit die bij hen past.

De PvdA vindt dat de gemeente geld moet uittrekken voor meer maatschappelijk werkers in Utrecht.

De PvdA heeft om maatschappelijke problemen - zoals bijvoorbeeld schulden - tegen te gaan, gekozen voor hulp op een laagdrempelig niveau. Voorkomen moet worden dat gezinnen en jongeren zo diep in de problemen komen dat men er bijna niet meer uitkomt. Voor ouderen wordt het steeds moeilijker om hun financiën te overzien. Daarom moet er meer ondersteuning komen om hen te begeleiden bij de administratie.

Opvang van dak- en thuislozen

Utrecht moet er zijn voor haar dak- en thuislozen, verslaafden en Utrechters die er psychisch slecht aan toe zijn. De PvdA wil dat er voldoende opvang komt en dat psychiaters, huisartsen, maatschappelijk werk en opvangvoorzieningen optimaal samenwerken. De PvdA vindt dat een aantal bestaande initiatieven meer ondersteuning verdient. De 24-uurs-opvang voor niet verslaafde daklozen en de woonbegeleiding van de Nacht Opvang in Zelfbeheer (NOIZ) moet worden uitgebreid. Voor het project aan de Weerdsingel moet een extra groepswoning komen voor onbepaald verblijf. De 'nachtwacht', nu nog bemand door vrijwilligers, moet betaald werk worden. De PvdA is ervoor dat het geplande dienstencentrum voor dak- en thuislozen wordt gerealiseerd. Geprobeerd moet worden om dak- en thuislozen zo veel mogelijk aan het werk te helpen. Om te voorkomen dat mensen weer snel terugvallen in hun oude problemen moet de schuldhelpverlening en de financiële dienstverlening aan dak- en thuislozen goed op elkaar worden afgestemd.

U-pas

De U-pas zorgt dat mensen met een laag inkomen deel kunnen nemen aan allerlei leuke en leerzame activiteiten. De PvdA vindt dat met deze succesvolle pas moet worden doorgegaan en dat de mogelijkheden moeten worden uitgebouwd. Gelukkig zijn er in Utrecht veel organisaties en bedrijven die daaraan hun steentje bijdragen. Wel wordt het tijd dat de U-pas ook voor openbaar vervoer gebruikt kan worden.

Kinderopvang

In Utrecht is steeds meer kinderopvang nodig en deze dient dan ook verder te worden uitgebreid. De PvdA geeft prioriteit aan gesubsidieerde opvang, maar ook moeten voorwaarden worden geschapen om de wachtlijsten voor de bedrijfskinderopvang weg te werken. Dit geldt voor zowel hele-dag-opvang als voor buitenschoolse opvang. Daarnaast moet geïnvesteerd worden in de kwaliteit van de opvang. Zo moeten uitstapjes weer mogelijk gemaakt worden.

Jongerenwerk

Er ontstaan in Utrecht steeds meer problemen om op een verantwoorde wijze jongeren op te vangen. Tot nu toe is nog geen manier gevonden om hiermee om te gaan. De PvdA vindt het noodzakelijk dat de problemen op wijkniveau worden aangepakt. Om de kwaliteit van het uitvoerend werk in het jongerenwerk te verbeteren is uitbreiding van het aantal jongerenwerkers onontkoombaar. Ook op andere beleidsterreinen moet rekening worden gehouden met jongeren. Bijvoorbeeld bij de inrichting van de buurt: naast een speeltuin voor de kleintjes ook een voetbalkooi, basketbalveld of hangplek bouwen.

Financiering welzijn

De gemeente Utrecht gebruikt een eigen systeem om loon- en prijsstijgingen te compenseren voor door haar gesubsidieerde instellingen. In dit systeem wordt echter geen rekening gehouden met de CAO voor welzijn. Daardoor hebben de welzijnsinstellingen momenteel minder geld voor hetzelfde werk, met alle gevolgen van dien. De PvdA vindt dat welzijnsinstellingen gecompenseerd moeten worden voor de feitelijke kostenontwikkeling.

Werken en leren in Utrecht

In 2000 zijn er voor het eerst meer banen dan sollicitanten. Toch vindt niet iedereen zomaar werk. De verschillende instrumenten die de gemeente Utrecht heeft om de werkgelegenheid te stimuleren moeten worden ingezet om te streven naar duurzame werkgelegenheid en het vergemakkelijken van de toetreding tot de arbeidsmarkt van groepen die nog steeds onvoldoende profiteren van de huidige economische bloei. Zoals allochtonen. Onder hen is de werkloosheid 4 maal zo hoog als onder autochtonen. Om de arbeidsmarktproblemen van nu en de toekomst aan te pakken stelt de PvdA voor dat:

- Bijscholing van mensen die nu moeilijk aan de slag kunnen nog meer prioriteit krijgt. Er kan en moet meer uit het arbeidspotentieel worden gehaald en de arbeidsmarkt vraagt een steeds hoger opleidingsniveau;
- In het vestigingsbeleid voorrang wordt gegeven aan bedrijven en instelling waarvan de werkgelegenheid aansluit bij de in de stad aanwezige beroepsbevolking;
- Er gerichte en toegankelijke scholing komt voor jongeren die in de praktijk moeite hebben met school. Schooluitval moet met alle mogelijke middelen worden bestreden: door samenwerking tussen scholen, jongerenwerk en het bedrijfsleven;
- Onderwijsachterstand moet worden voorkomen. Kinderen lopen achterstanden al op voordat ze naar de basisschool gaan. Het stimuleren van het spelenderwijs leren van peuters is noodzakelijk;
- Door projecten op de basisschool kinderen meer gevoel krijgen voor de verscheidenheid van de arbeidsmarkt. Juist in die leeftijd maken kinderen keuzes die bepalend zijn voor hun latere arbeidsleven.
- Er ruimere mogelijkheden komen voor het bijspijkeren op latere leeftijd;
- Er ruimere mogelijkheden komen voor het volgen van cursussen Nederlands op verschillende kennisniveaus en bestaande wachtlijsten zo snel mogelijk worden weggewerkt.

In het algemeen vindt de PvdA dat de gemeente ervoor moet zorgen dat meer mensen kiezen voor het werk in de zorg, het onderwijs en het welzijnswerk. Het moet daarnaast gestimuleerd worden dat mensen, die in deze branches werkzaam zijn, in Utrecht komen werken en wonen.

Werkgelegenheid door ICT

Steeds meer ICT bedrijven weten Utrecht te vinden. De PvdA is hier blij mee omdat deze branche zorgt voor veel milieuvriendelijke werkgelegenheid voor jonge startende ondernemers. Utrecht moet haar positie als ICT-stad zien te verstevigen. Contact met de sector is daarbij van groot belang. Voor de nieuwe bedrijven is concurrentie moordend en de problemen snel wisselend. Daarom vindt de PvdA dat de gemeente een ICT-platform moet oprichten zodat samen met de nieuwe bedrijven en de onderwijsinstellingen ingespeeld kan worden op problemen waarbij de gemeente kan ondersteunen.

Vrijwilligerswerk

De PvdA vindt dat het doen van vrijwilligerswerk moet worden gestimuleerd. Hiervoor moet in 2001 een concreet actieplan worden gepresenteerd, waarin bijvoorbeeld aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden voor collectieve verzekeringen voor vrijwilligers. Dit is des te toepasselijker, omdat 2001 het Jaar van de Vrijwilliger is; een kans die niet onbenut mag blijven.

Gezondheidszorg

De gezondheidszorg staat onder grote druk en kampt met grote problemen op het gebied van capaciteit en kwaliteit. De wachtlijsten van ziekenhuizen, verpleeghuizen, verzorgingshuizen en in de thuiszorg zijn voor iedereen zichtbaar. Met name ouderen zijn de dupe. Patiënten moeten bovendien vaak lang wachten op een indicatie over hun klachten.

De PvdA zet zich in voor goede toegang tot de zorg en welzijn voor iedereen. Hiervoor is 'Loket 1' in het leven geroepen. De gemeente is verantwoordelijk voor het Regionale Indicatie Orgaan (RIO), dat de indicaties voor de zorg doet. De huidige wachtlijst voor het RIO is niet acceptabel. Er moet voldoende capaciteit zijn om dit op te lossen. De gemeente is verantwoordelijk voor de welzijnsorganisaties. Ook dit moet goed worden uitgevoerd.

De PvdA is bezorgd over de wachtlijsten voor behandeling, maar realiseert zich dat de mogelijkheden voor de gemeente beperkt zijn. Erkenning van de wachtlijstproblemen is echter noodzakelijk. De gemeente mag niet achterover leunen en er van uitgaan dat het Rijk de problemen wel oplost. Waar mogelijk moet de gemeente de sector ondersteunen efficiënter met middelen om te gaan. De PvdA ziet mogelijkheden om de capaciteit van de gezondheidszorg beter te benutten door onder andere de onderlinge afstemming en samenwerking te verbeteren. Doel daarbij is uiteraard om de indicering te versnellen en de wachtlijsten te bekorten.

Voorzieningen voor ouderen op buurtniveau worden versterkt. In samenwerking met de Utrechtse zorgaanbieders, worden op wijkniveau zorgnetwerken gevormd, waardoor de toegang tot de thuiszorg, verzorgingshuis en verpleeghuis beter wordt begeleid en er goede informatie ontstaat over waar zorg tekortschiet. Het wordt dan ook gemakkelijker om oplossingen te vinden.

Op wijkniveau kunnen zo ook de behoeften aan activiteiten recreatie en ontmoeting en bijvoorbeeld computercursussen, beter zichtbaar worden. Vraag en aanbod kan beter op elkaar worden afgestemd. De gemeente is verantwoordelijk voor het opstellen van en verslagleggen over de nota lokaal gezondheidsbeleid. De PvdA wil dat de verschillende wijken hierin naar voren komen en wil een plaats hierbij voor het lokaal gezondheidszorgplatform, waarvoor de partij zich al langer hard maakt.

De PvdA wil dat de stem van de patiënten en consumenten in de zorg goed wordt gehoord, met name ook in de Regiovisies, en vindt dat patiënten- en consumentenorganisaties daartoe voldoende moeten worden ondersteund. De PvdA maakt zich er hard voor dat de gemeente de standaardregels voor gehandicapten naleeft.

Tot slot moet Hospice Stichting Thuis Sterven gehuisvest worden in Utrecht. Hiervoor moet een eenmalige gemeentelijke bijdrage komen..

H. 7 Cultuur en sport

Belangrijkste punten

- **Goede professionele en goede amateur kunst en cultuur**
- **Centrum voor amateurkunst in het 'oude' Tivoli**
- **De sport ondersteunen via de vrijwilligers**

Cultuur

Dankzij de PvdA gaat het steeds beter met het Utrechtse culturele leven. Was het culturele Utrecht tot enkele jaren terug aan het wegwijnen, door financiële impulsen is dit tij gekeerd. Zo zijn er meer oefen- en werkruimtes voor kunstenaars gekomen en zijn er culturele wijkprojecten opgezet. Theatergezelschappen die een Nationale bekendheid genieten en die op het punt stonden Utrecht te verlaten zijn gelukkig gebleven. Aandacht voor cultuur blijft echter noodzakelijk om het Utrechtse culturele leven nog dynamischer en diverser te maken.

Het cultuurbeleid moet zich zowel richten op de professionele kunst- en cultuurmarkt als op kunst- en cultuuruitingen die gericht zijn op de consumptie ervan. De PvdA wil dat beide vormen een kans krijgen en een brug slaan tussen die twee. De professionele cultuuruitingen in Utrecht moeten kunnen wedijveren met de kunst- en culturele ontwikkelingen in het land. Daarom moeten er voldoende productiebudgetten, tentoonstellings- en podiumruimten beschikbaar komen. Daarnaast moet de versnippering over verschillende panden van verschillende kunstorganisaties worden tegengegaan. Voor de niet professionele cultuur moeten doelgerichte laagdrempelige podiumplaatsen in de wijken worden gecreëerd. Ook moet er geld beschikbaar komen voor projectmatige subsidieverlening voor wijkfeesten en andere kleinschalige initiatieven.

In wijken zouden broedplaatsen moeten worden gecreëerd waar beide kunst en cultuurvormen kunnen gedijen en moet er meer worden samengewerkt om de tentoonstellings- en podiumruimte effectiever te benutten. Door de grote vraag naar onroerend goed dreigen de plekken waar kunstenaars kunnen werken te worden verdrongen. Een actief aankoopbeleid van de gemeente is hierbij noodzakelijk.

Het gebouw dat nu gebruikt wordt door Tivoli, moet na hun verhuizing naar de nieuwbouw een centrum voor de amateurkunst worden. Verenigingen en groepen moeten hier kunnen gaan repeteren, optreden, hun administratie bijhouden en hun apparatuur opslaan. Bij het broedplaatsbeleid dat de PvdA voorstaat hoort jeugdtheatercentrum De Berenkuil te blijven bestaan. Ook moet Utrecht een 'broedplaats' krijgen voor buitenlandse kunstenaars. De PvdA pleit daarom voor de koop van een pand dat beschikbaar wordt gesteld voor een project 'artist-in-residence'. Op uitnodiging moeten kunstenaars uit andere landen de gelegenheid krijgen om een periode in Utrecht te wonen, te werken en een product te maken dat voor Utrecht van betekenis is.

Bij cultuurbeleid hoort het verstrekken van subsidies want zonder overheidssteun vinden veel culturele uitingen niet plaats. De PvdA is van mening dat in de komende raadsperiode een aantal structurele exploitatiesubsidies verhoogd moeten worden. In ieder geval geldt dit voor poppodium De Fraaie Vloer, Theater De Kikker en het Centraal Museum, omdat deze instellingen een grote meerwaarde hebben voor Utrecht. Ook vindt de PvdA dat er een budget moet komen van tweejarige subsidies voor talentvolle Utrechtse groepen of initiatieven. Door deze tijdelijke subsidie moet men zich een positie kunnen verwerven, waardoor men op eigen benen kan staan, of in aanmerking kan komen voor meerjarige subsidies van het Rijk. Het initiatief van Stichting SLAU om openbare activiteiten te organiseren moet worden ondersteund. Nu de Gemeentebibliotheek de Kunstuitleen gaat verzorgen en zij zelf regelmatig tentoonstellingen en presentaties organiseert met een multicultureel karakter, dient zij hiervoor meer faciliteiten te krijgen.

Sport

Voor veel Utrechters neemt sport een belangrijke plaats in van het dagelijks leven. Sportclubs zijn belangrijk; niet alleen voor de gezondheid, maar ook voor het sociale leven en de integratie in Utrecht. Als onderdeel van het sportbeleid vindt de PvdA dat topsport meer aandacht verdient. Daarbij wordt topsport niet gezien als doel maar als middel. Adequate voorzieningen voor de breedtesport moeten topsport ondersteunen. Tegelijkertijd stimuleert topsport de breedtesport, komen mensen uit verschillende culturen met elkaar in contact en wordt Utrecht op de kaart gezet. Zowel de gemeentelijke diensten, de sportverenigingen, de VSU als het bedrijfsleven bieden mogelijkheden

voor (top)sportbeleid. De PvdA vindt dat de gemeente meer initiatief moet nemen om de verschillende mogelijkheden aan elkaar te knopen. Op wijkniveau stimuleert de gemeente de samenwerking tussen sportverenigingen, scholen, buurthuizen en speeltuinen. Groepen die weinig aan sport doen, zoals ouderen, allochtone vrouwen, jongeren in achterstandsbuurten worden actief benaderd.

De Utrechtse sportverenigingen kampen met een aantal problemen, waarvan de PvdA vindt dat de gemeente ze moet ondersteunen. De accommodaties moeten betaalbaar en bereikbaar blijven. Dat betekent dat sportvelden zo veel mogelijk in de stad moeten blijven en niet mogen verdwijnen voor nieuwbouw. Hierdoor blijft de stad ook nog eens groener. Ook moet er meer aandacht komen voor het onderhoud en beheer van de sportaccommodaties. De PvdA is bovendien voor een krachtiger beleid van de gemeente als het gaat om saneringen of herverdeling van sportaccommodaties.

De gemeente moet private initiatieven zo veel mogelijk ondersteunen. Om het tekort aan sportaccommodaties te verminderen moet bijvoorbeeld in Sporthal Welgelegen geïnvesteerd worden, zodat dit een multifunctionele sporthal wordt. De manier waarop Atletiekvereniging Hellas het initiatief 'Sporthal Schoolatletiek 2000' met de gemeente heeft opgezet verdient navolging. Door dit project verzorgen sportverenigingen bewegingslessen in het onderwijs. In ruil daarvoor moeten kinderen het eerste jaar gratis lid kunnen worden van deze verenigingen op kosten van de gemeente. De PvdA wil dat de sportaccommodaties zo dicht mogelijk bij de sporters blijft. Dit om het eenvoudiger te maken voor kinderen in hun wijk te blijven of gaan sporten. Als neveneffect heeft dit beleid in zich dat men minder gebruik van de auto hoeft te maken.

Sportverenigingen drijven vooral op vrijwilligers. Het vinden van geschikt kader wordt een steeds groter probleem. De gemeente zou zich moeten inspannen om het werk voor de vrijwilligers zo eenvoudig mogelijk te maken. Verenigingen moeten bijvoorbeeld voor een gefiatteerde administratie zorgen, voordat men enige vorm van subsidie en/of gemeentesteun kan ontvangen. Daarom wil de PvdA onderzoek naar een 'vereffeningsfonds'. Ook zouden verenigingen meer armslag moeten krijgen om 'rotklussen' uit te besteden, zodat vrijwilligers overblijven die zich bezighouden met het beleid van de vereniging.

De PvdA is voor een sociaal preventief supportersbeleid bij FC Utrecht. Daarvoor is het nodig dat een bijdrage geleverd wordt aan inzet van de voetbalsupportercoördinator van Stade, die zich onder meer bezig houdt met het ondersteunen van de supportersvereniging, het analyseren van probleemsituaties, het zoeken naar oplossingsstrategieën en het verstevigen van de binding van jeugdige supporters met FC Utrecht.

We zijn ervoor om binnen de topsport en binnen de breedtesport meer aandacht te besteden aan normen en waarden. Dit is een middel gebleken bij sportverenigingen (bijvoorbeeld voetbalvereniging DVSU) om een neergaande spiraal om te zetten in gezonde groei.

H. 8 Onderwijs

Belangrijkste punten

- **Voorschoolse opvang met aandacht voor tal en sociale vaardigheden is noodzakelijk**
- **Brede scholen in de wijk**
- **Leerkrachten stimuleren in het werken en wonen in Utrecht**

Mensen, autochtone en allochtone, met achterstanden zullen in de directe toekomst gelijke kansen moeten hebben. De komende jaren zal de kwaliteit van de steun om dat te effectueren moeten verbeteren. Nog steeds is ongeveer 10% van de mensen analfabeet en is het taalonderwijs voor zowel kinderen als volwassenen nog steeds een knelpunt.

Kinderen zijn het meest taalgevoelig voor hun 4^e jaar. Voorschoolse opvang met aandacht voor taalontwikkeling en sociale vaardigheden, maar ook voor spelen, is daarom noodzakelijk. Samenwerking tussen vormen van kinder/peuteropvang en de basisschool is een goede optie. Hierin moet de rol van de Gemeentebibliotheek eveneens versterkt worden, aangezien zij juist in de filialen met succes de betekenis van lezen duidelijk maakt aan leerlingen van het basisonderwijs en daarmee het taalonderwijs ondersteunt. Bovendien zal aan deze voorzieningen ook het taalonderwijs aan oudkomers gekoppeld moeten worden. Gemeentelijk beleid om het taalonderwijs te verbeteren heeft veel kansen als dit in een kader van het GSB wordt geplaatst en de krachten gebundeld worden.

In Utrecht is het concept van de Forumschool ontwikkeld. Wij steunen de realisering van de buurtschool met zijn brede functie in de wijk. Door de samenwerking van de verschillende partijen in de wijk (school, bibliotheek, sportverenigingen, UCK) kan op deze wijze aan leerlingen die daar behoefte aan hebben, een extra ondersteuning geboden worden in de vorm van naschoolse opvang, opvoedingsondersteuning enz.. De forumschool dient daarom verschillende doelen: breed onderwijs biedt een garantie voor optimale begeleiding van jongeren, de opvangmogelijkheden bieden ouders de mogelijkheid van het combineren van zorgtaken en werk, en tenslotte kan door de sociale integrerende functie de veiligheid van de buurt vergroot worden. De gemeente moet door samenhang van beleid naar sportverenigingen, naar scholen en naar de bibliotheek voorwaarden scheppend bezig zijn om realisering van de Forumscholen mogelijk te maken, dat wil zeggen dat er bijvoorbeeld extra accommodaties gerealiseerd gaan worden en dat er extra geld ter beschikking komt.

Schooluitval

Aan het effectief tegengaan van schooluitval in het voortgezet onderwijs wordt in Utrecht op dit moment hard gewerkt. Vooral de registratie van verzuim is een kernpunt. De VMBO-scholen die in deze een hard gevecht hebben te strijden verdienen alle steun vanuit het beleid.

Echter de komende periode zal alles op alles gezet moeten worden om ook tot kwalificatie van de jongeren te komen. Ook niet-conventionele initiatieven vanuit scholen, jongerenorganisaties en allochtone organisaties moeten daarbij een kans krijgen. De gemeente neemt het initiatief om met het Utrechtse bedrijfsleven leertrajecten te ontwikkelen waar niet beroepsgekwalficeerde jongeren verplicht zijn aan deel te nemen. Overigens zullen de leer-werkroutes alle creativiteit vergen van betrokken partijen, zowel de individuele als de groepstrajecten.

Het beroepsonderwijs

Van alle leerlingen gaat ongeveer 60% naar het VMBO en het imago van deze schoolsoort is niet goed. Zo zou een technisch georiënteerde leerweg aantrekkelijk moeten zijn door een moderne en aanstekelijke inhoud en vorm. De gemeente zet zich in om de daarvoor kostbare infrastructuur in Utrecht te realiseren. De drie ROC's van Utrecht, die vervolgopleidingen aanbieden, zullen in de wijken waar zij gevestigd zijn, een centrale rol moeten gaan vervullen in de scholing van de Utrechters om zich steeds opnieuw tijdens de arbeidzame fase van het leven te kwalificeren voor door hen te leveren arbeid. Hiervoor is de term Community College ontwikkeld. Hiermee krijgen mensen meer kans om het niveau van hun kennis te vergroten en de kwaliteit van hun werk te verbeteren. Ten slotte zal aandacht bestaan voor de doorstroming van vooral allochtone leerlingen naar het Hogere beroepsonderwijs. Op dit gebied is een wereld te winnen en zal de gemeente Utrecht m.n. de duale leerwerktrajecten sterk ondersteunen.

Zelforganisaties

Bijzondere aandacht verdienen de activiteiten die bepaalde zelforganisaties ontwikkelen in het kader van de bestrijding van de onderwijsachterstand. Zeer in het bijzonder willen we noemen de

voorbeeldfunctie die groepen allochtone studenten vervullen in huiswerkclasses. Zij spelen een cruciale rol in het contact tussen ouders en de scholen en in de positieve bijstelling van het nu nog vaak gedeukte zelfrespect van allochtonen. Deze organisaties verdienen alle steun zowel materieel als financieel. Materieel is te denken aan een directe ondersteuning vanuit de bibliotheek en financieel door de studenten die tot nu belangeloos daaraan meewerkten, een vergoeding te bieden.

Schoolgebouwen

Binnen het Utrechtse onderwijs zijn extra investeringen nodig om de kwaliteit van de schoolgebouwen te verbeteren. Dat is nodig om modern onderwijs met nieuwe media te kunnen geven maar ook om de leeromstandigheden van de leerlingen en de werkomstandigheden van het personeel te verbeteren. Schoonhouden van de scholen is een eigen verantwoordelijkheid van de schooldirecties: zij hebben daartoe ook eigen middelen. De gemeente zal klachten van ouders nadrukkelijk bij de verantwoordelijke besturen neerleggen.

Werkdruk

Werkdruk wordt een steeds groter probleem. Mede hierdoor zijn er personeelstekorten. De gemeente Utrecht moet zich inspannen leerkrachten te interesseren om in Utrecht te werken en wonen.

School en veiligheid

Een vast onderdeel van het onderwijsprogramma op de Utrechtse scholen moet het ontwikkelen van de sociale competentie bij leerlingen zijn. Hierdoor worden ze in staat gesteld grote en kleine conflicten zelf op te lossen. Dit werkt ook preventief voor de criminaliteitsbestrijding. Projecten als School en Veiligheid in klas, school en buurt worden dan ook met kracht uitgebouwd.

H. 9 Financiën

Belangrijkste punten

- **Zorgvuldig omgaan met geld van de burgers: gedegen financieel beleid**
- **15 miljoen structureel extra voor veiligheid**
- **3 miljoen extra voor verbeteren woonsituatie**

Met geld van burgers moet zorgvuldig worden omgegaan. Onder leiding van de PvdA is de afgelopen jaren de financiële situatie van de stad aanzienlijk verbeterd. Een gedegen financieel beleid blijft nodig willen we de burgers recht in de ogen kunnen blijven kijken. In dit verkiezingsprogramma zijn veel wensen opgenomen die - uiteraard - geld kosten. In de voorgaande hoofdstukken zijn de PvdA wensen te vinden. In dit hoofdstuk kunt u lezen wat de belangrijkste PvdA-plannen per jaar in gulden kosten.

Uitgaven

De uitgaven zijn de meerkosten ten opzichte van de komende begroting.

Wijkgericht werken

- De totale kosten van de plannen uit het Hoofdstuk Wijkgericht werken zijn 6,1 miljoen structureel en 1 miljoen incidenteel.
- Het honoreren van bewoners initiatieven kost structureel 2 miljoen.
- De voorstellen bij 'enter en je bent er' zoals bijvoorbeeld het binnen een dag reageren op e-mail door de gemeente kost structureel 2 miljoen.
- Recht van initiatief 0,1 miljoen structureel.
- Wijkbureaus versterken 1 miljoen structureel.
- Hervorming bestuurlijke organisatie 0,5 miljoen incidenteel.
- Informatie/ voorlichting 0,5 miljoen structureel.
- Computercursussen 0,5 miljoen structureel.
- Normen en waarden debat 0,5 miljoen incidenteel.

Veiligheid

- De totale kosten van de plannen uit het Hoofdstuk Veiligheid zijn 15 miljoen structureel en 3 miljoen incidenteel.
- Overlast Buurtaanpak 1,5 miljoen structureel.
- Intensivering wijkveiligheid 2 miljoen structureel.
- Toename toezichthouders 1 miljoen structureel.
- Uitbreiding cameratoezicht 0,5 miljoen incidenteel en 0,1 miljoen structureel.
- Begeleiding en training voor sociaal toezicht 0,2 miljoen structureel.
- Bestrijding woonoverlast en onrechtmatige bewoning 3,9 miljoen structureel.
- Meer jeugd-sociaal werkers 1 miljoen structureel.
- drugsopvang en overlastbestrijding 4 miljoen structureel.
- Verkeersveiligheid, beheerders 0,3 miljoen structureel.
- Verkeersaanpassingen Kardinaal de Jongweg en Beneluxlaan 2,5 miljoen incidenteel.
- Veilige schoolroutes 1 miljoen structureel.

Wonen

- De totale kosten van de plannen uit het Hoofdstuk Wonen zijn structureel 3 miljoen.
- Meer opknappen en onderhoud van de na-oorlogse wijken 2 miljoen structureel.
- 30% sociale sector woningen in de Oost en Noord Oost 1 miljoen structureel.
- Een andere manier van grondpolitiek bedrijven zoals de PvdA voorstelt schept ruimte voor nieuwe initiatieven zoals het accommodatiebeleid.

Milieu, verkeer, infrastructuur en leefomgeving

- De totale kosten van de plannen uit het Hoofdstuk Milieu, verkeer, infrastructuur en leefomgeving zijn 13,2 miljoen structureel
- Uitbreiding van water- en groenvoorzieningen 9 miljoen structureel.
- Het plan om iedere week mechanisch te laten vegen 3 miljoen structureel.
- Gratis dienstregeling Utrechts openbaar vervoer 0,2 miljoen structureel.

- Extra investering t.b.v. realisatie fiets sternet 0,5 miljoen structureel.
- Energiebesparende maatregelen 0,5 miljoen structureel.

Zorg, welzijn en zekerheid

- De totale kosten van de plannen uit het Hoofdstuk Zorg, welzijn en zekerheid zijn structureel 8,05 miljoen en 0,1 miljoen incidenteel.
- Het verstevigen van het 'sociale vangnet' kost structureel 1,8 miljoen.
- Voor kinderopvang moet structureel 2 miljoen worden vrijgemaakt.
- Het gebruik van de U-pas voor het Openbaar Vervoer in Utrecht kost structureel 1 miljoen.
- Uitbreiding maatschappelijk werk 0,5 miljoen structureel.
- Jongerenwerk, 8 fte 0,8 miljoen structureel.
- voorzieningen niveau welzijn 0,25 miljoen structureel.
- ICT platform 0,2 miljoen structureel.
- Aanpak wachtlijst in de zorg 1,5 miljoen structureel.
- Stichting thuis sterven 0,1 miljoen incidenteel.

Cultuur en sport

- De totale kosten van de plannen uit het Hoofdstuk Cultuur en sport zijn 4 miljoen.
- Voorstellen cultuur 2 miljoen structureel.
- Voorstellen voor investeringen in de sportverenigingen en supportercoördinator 2 miljoen structureel.

Onderwijs

- De totale kosten van het Hoofdstuk Onderwijs zijn 4 miljoen structureel en 4 miljoen incidenteel.
- Investeringen in het beroepsonderwijs 4 miljoen incidenteel.
- Aanpak schooluitval 3 miljoen structureel.
- Ondersteuning zelforganisaties in de bestrijding van onderwijsachterstand 1 miljoen structureel.

Totaal: 53,35 miljoen structureel en 8,1 miljoen incidenteel

Financiering (inkomsten)

Voor niets gaat de zon op. Ook in Utrecht. Het geld voor de PvdA plannen moet dan ook ergens vandaan komen. Voor een nieuw college is 5 miljoen structureel vanaf 2002 in de meerjarencijfers beschikbaar. Dat is te weinig om al onze plannen te realiseren.

De PvdA denkt dat de nieuwe Wet waardering onroerende zaken, waarin gemeenten in staat worden gesteld de verschuiving in lastendruk van niet woningen naar woningen te verzachten, een aanknopingspunt is. Zonder huishoudens al te zeer te belasten door de toepassing van een inflatiecorrectie is het volgens ons mogelijk structureel 10 miljoen vrij te maken.

Het kwijtscheldingsbeleid blijft wat de PvdA aangaat gehandhaafd.

Verder denkt de PvdA dat geld gevonden kan worden door het zogenaamde 'oud voor nieuw beleid'. Beleid is na een tijdje uitgewerkt en dan is het logisch dat zaken worden stopgezet. In dit programma is te lezen hoe het geld beter besteed kan worden. Wij zetten in op een jaarlijkse taakstelling van 10 miljoen.

Meeliften op Europese geldstromen en gelden grote stedenbeleid is een vierde financieringsbron, bijvoorbeeld in het geval van de aanpak schooluitval.